prosequor, Jura vel Dignitatem lacessere, aut contemnere vellem; sola veritatis ratio, quam post serium examen invenisse mihi videor, Speciminisque Academici edendi obligatio ad hæc scribenda me induxit; unde majorem quoque Lectorum æquitatem mihi exposco, pariterque promitto.

SOLI DEO GLORIA.

XXX.

DISSERTATIO JURIDICA, DE JURE EXIGENDI COLLECTAS AD ELOCATIONEM FILIARUM ILLUSTRIUM, Von Fräulein-Steuer/

PRÆSIDE

CASPARE ZIEGLERO,

JCto, Antecessore, Consil. Elect. Saxonico, nec non Facultatis Juridicæ Ordinario,

habita Witteberga

Anno 1686.

A & Ω

I.

NOn præter rem *Tacitus*, neque quietem gentium, ait, sine armis, neque arma sine stipendiis, neque stipendia sine tributis haberi posse *lib. 4. hist. c. 74.* Hinc sine dubio jus enatum est Principibus, ut plebi aliquid oneris in tributis pendendis imponerent. Ut enim sine iis securitas Reipubl. ac defensio expectari nequit: ita multi, dum tributi fumum fugere conati sunt, in servitutis ignem se præcipitarunt, ut est apud *Joh. Matthia*

Matthia de Contrib. c. 1. n. 35. Quapropter cum correlativa sint Schatzung und Schutz, & tum divino *Matth. VII. 25. Luc. IV. 12.* tum humano *l. 7. C. de Vectigal.* jure permissæ; iniquum non erit, ut Magistratus ob necessitatem & utilitatem publicam licitas imperet exactiones. *arg. l. 16. ff. de R. J.* Quas vulgari nomine *Collectas* appellamus.

II. Occurrit hoc vocabulum in *Auth. Item nulla. C. de Episc. & Cler.* Et derivatur a colligendo. Ciceroni usurpatur pro pecunia, quæ exigitur. *lib. 2. de Or.* Galli vocant: *La taille, l'aide, le tribut, le peage*, Germani: Steuer, quod vocabulum generale est, Anlage, Schoß, Schatzung, Hülff-Geld, *Contribution.* Quod odiosum nomen legimus in *l. 32. §. 6. ff. de admin. tut.* Cui non dissimile est *Capitationis* illud. Parum Suaviores appellationes invenire licet *in tit. C. de Indict. in tit. C. de Annon. & Tribut. c. 23. caus. 24. q. 3.* ubi Exactiones dicuntur. Blandis vocabulis exprimitur per *Collationem 2. F. 6. Subsidium, subventionem, auxilium, Preces*, quas quidem preces necessitate admissas esse, *Tacitus* docet *16. Annal.* etsi. Barbare nominatur *Steura, Berna.* Hinc ortum esse comm. putant vulgarem loquendi modum: Einen Behren anlegen, i. e. collectas indicere. *Schütz. J. P. Vol. 11. Ex. XI. th. 3. lit. a.* Antiquas Collectarum appellationes videsis apud *Caspar. Klockium de Contribut. cap. 1. n. 115. seqq.*

III. Sunt autem Collectæ pensiones ratione rerum s. facultatum & possessionum in usum Reip. a subditis exigendæ. Intelligo vocabulum *pensionis*, prout accipitur in *l. 3. pr. ff. de ann. legat.* ut nihil aliud sit, quam præstatio rerum temporibus & terminis divisa. *Becman in M. P. cap. 20. th. 1.* Subjectum constituunt *Subditi.* Quo ipso patet, Collectas differre (1) *a Donativis*, quæ sui juris populi ex pacto speciali sibi aliquando solvere tenentur, non quidem in recognitionem superioritatis, sed tranquillitatis publicæ gratia. Sic v. c. Pensio illa, quam superioribus annis Rex Galliæ præstitit Regi Suediæ, ut durante bello assisteret sibi, tributum non est appellandum. Multo minus hoc nomine veniet a pensio, qua Imperator Rom. Maximilianus II. 30000. aureorum a Selymo Turcarum Sultano inducias pactus est. Quorsum vid. *Piasec. Chron. p. 53.* (2) ab illa pecuniarum oblatione, quam Domino suo ex liberalitate præstant Vasalli, quam vulgo das Präsent- oder Donativ-Geld appellamus. Collecta enim de rebus Allodialibus est præstatio Realis, Präsent-Geld autem obligatio personalis *Carpzov. p. 2. c. 46. d. 35. n. 19.* Jus enim Vasallagii non facit Subditum. *arg. c. 5. X.* de judic. Sed subjectio proprie ex eo metienda est, an quis in territorio Domini domicilium habeat. *Hen. a Rosenthal. de Feud. cap. 5. conclus. 76. n. 4.*

IV. Jus

IV. Jus exigendi collectas est potestas imperandi præstationes illas, de quibus modo diximus. Idque ei tantum competit, qui summam in Republ. habet Majestatem. *2. F. 56.* Ratio est, ne subditorum bona e contrario expilentur, & libidini cujusque sine imperio imperantis obnoxiæ sint. Vid. *Dn. Zieglerus de Jur. Maj. lib. 2. cap. 1. n. 16. & 17.* ubi simul eorum rejicitur opinio, qui Collectas indicendi potestatem ad Jurisdictionem referunt.

V. Ex communi Dd. opinione vel *Ordinariæ* sunt Collectæ, vel *Extraordinariæ.* Quæ divisio fundata est in *l. 6. § fin. ff. de Muner. l. 6. ff. de Vacat. mun. l. 239. §. 3. de V. S.* Ordinariæ certam, regularem ac *perpetuam* habent præstationem; *l. 6. §. 4. ff. de mun. & bon. l. 5. C. de Annon. & trib. l. fin. C. de omni arg. desert. XI.* quamvis non semper Statæ atque annuæ sint, quales in terris Sax. sunt Schoß s. Schutzgeld, quæ pro bonis immobilibus imponitur, sed *Temporariæ* tantum, ut pontium, castellorum etss. reparatio. It. Collectæ Imperiales s. Universales, Römerzug, Reichs-Hülff, R. A. *de Anno 1542.* §. Es sollen auch in fin. Item Collectæ ad sustentationem Cameræ. R. A. zu Augspurg de An. 1566. §. damit auch diese Acht. Perpetuum enim omne id recte dicitur, quod causa, actu vel potentia perpetuum est. *Magnif. Zieglerus c. l. n. 14.* Et ut ordinaria Collecta dici possit, requiritur, ut (1) a supremo Magistratu (2) ob causam ordinariam & successivam & (3) uniformiter imponatur. *Klock. d. tr. c. 2. n. 6.*

VI. Extraordinariæ, quas Galli vocant: *Les tailles en certains cas, Ferrerius in add. ad Guid. Pap. qu. 57.* necessitate & utilitate publica suadente, extra ordinem, & ex improviso imponuntur. *l. un. C. de Vacat mun. l. 8. §. 3. ff. eod.* Nec hæ perpetuæ sunt; sed tamdiu durant, quamdiu necessitas easdem invexit. *Limn. Jur publ. lib. 2. c. 18. n. 35. arg. l. 43. ff. de vulg. subst. L. un. C. de Caduc. toll.* Quales sunt Indictiones bellicæ, Collectæ Turcicæ, Türcken-Steuer, Circulares Creyßsteuer, Accisa de Cerevisia Tranck- oder Bier-Steuer, Exactiones Provinciales, Landsteuer, quæ non nude insignum subjectionis & superioritatis, sed etiam pro fructibus & emolumentis Reip. ut & pro curis & laboribus, nec non pro compensatione expensarum, quas Domini & facere & pati debent, pro pace & quiete tenenda inter subditos & pro sua dignitate servanda exiguntur, pro ut fere loquitur *Simon de Prætis Consil. 100. n. 1.* Quo sigillatim spectant *illæ, quæ ad elocationem filiarum Illustrium subditis indicuntur.* Die Fräulein-Steuer.

VII. Hæ cum in Praxi frequentes sint, & multis implicatæ controversiis, operæ pretium esse duximus, ut expositis iis, quæ ad generalem Collectarum explicationem pertinere videbantur, speciatim earundem naturam perlustremus.

VIII. Ut

VIII. Ut autem rem ab ovo, quod dici suevit, exordiamur, disquisituri sumus primum : *Ex quo loco natales suos hoc jus arcessat ?* Quod quidem certo definire non ausim, eo quod ubique fere receptum esse videamus. Servari in plerisque Galliæ Provinciis, testis est *Argentraus in Consuet. Ducat. Briton. artic.* 87. *not.* 1. *n.* 1. Item obtinet in regno Siciliæ, ubi Rex hoc casu quinque millium unicarum auri summam exigere a subditis valere perhibetur *a Mar. Muta in Capit. Regn. Sicil. c.* 6. *&* 7. *tom.* 1. Neque in Anglia id ignotum est, ubi a tempore Henrici I. ad nostram ætatem Reges eo usi sunt. In Suecia Regem pro maritagio filiæ 100000. thalerorum præter suppellectilem exigere posse, docet *Autor Thesauri polit. in relat. de regn. Suec. pag.* 326. Simile custoditur in Burgundia Aquitannia & aliis locis plurimis, uti videre est apud *Ber. decis.* 126. *n.* 2. *sqq.* In Germania quoque sic usu venire, præter *Mynsinger. cent.* 5. *obs.* 21. evidentissima probat experientia. Et, si recte colligo, videtur ejus origo repetenda vel a Romanorum clientibus, quod confirmat *Plutarch. in Romulo;* vel, quod verosimilius est, ex illa parte juris, quæ de libertis est. Hi enim quia sub clientela Patronorum erant, id circo iis observantiam debebant, & si necessitas postulabat, ad dotandas eorum filias munera conferebant. Quod patet ex *l.* 7. §. 3. *de oper. libert. l. ult. ff. de liberal. caus.* Quorum munerum *Terentius in Phorm. Act. I. sc.* 1. ita meminit: *Herilem filium duxisse audio uxorem : credo munus hoc corraditur. Add. l.* 3. §. *fin. de Admin. tut. l.* 1. §. 5. *de tutel. & rat. distrahendi.* Hinc probabile est receptam fuisse, ut Vasallis & subditis ex conventione vel præscripta consuetudine Patroni collectas imponere soleant.

IX. Magna inter Dd. contentio est : *An jure subditi ad elocationem filiarum illustrium teneantur conferre ?* Affirmantium funem ducit *Roffredus Beneventanus in tr. ordinis judiciarii p.* 5. *rubr. de Sacramentis p.* 364. quem sequuntur *Ludolph. Schrader. tr. Feud. part.* 6. *cap.* 6. *n.* 102. *Jacobin. de S. G.* Negat vero *Rosenthal. d. tr. c.* 5. *concl.* 77. *n.* 4. *Klockius de Contr. cap.* 8. *n.* 27. & alii. Illi fundamentum ponunt (1.) in utilitate & tranquillitate publica, quæ suadet, ut urgente singulari necessitate jura Majestatis præter modum ordinarium exerceantur. Jam v. jus indicendi tributa Majestatis est, cum quo concurrere deinde dicunt dominium eminens, quando ex singulari necessitate enormia plane indicuntur tributa Ergo, &c. Accedit. *l.* 2. *ff. de jur. dot. l.* 32. §. 2. *de Condict. Indeb.* (2.) in eo, quod Pater de necessitate teneatur dotare filiam. *l.* 19. *ff. de R. N. l. ult. vers. utramque C. de dot. prom.* Ne ergo tali dotatione diminueretur patrimonium & dignitas Domini, subditos asserunt ad præstandum Domino subsidium esse obligatos. Hi vero, negantes sc. sententiam suam stabiliuut (1) ex eo, quod neque ulla lex, neque Constitutio neque

feudalis consuetudo præcipiat, ut subditi tunc, cum agitur de filia in matrimonium elocanda, suo auxilio Domino subvenire cogantur. Erubescimus autem sine Lege loqui. *Novell. 18. c. 1.* (2.) quod dotem fœminis constituere is tantum cogatur, qui Legibus expresse jubetur. Ita e. c. nec Mater tenetur dotare filiam *l. 14. C, de jur. dot.* Nec frater sororem. E. multo minus Vasalli Domini filiam. (3.) Allegant Causam **Hanau** contra **Hatgau** coram tribunali Cameræ Imperialis A. 1590. agitatam, ubi probatum non fuit, quod simili in casu subditi collectas præstitissent, referente *Rosenthal. c. 5. concl. 77. lit. c.*

X. Mea sententia Princeps collectas tales omnino imponere potest, *non quidem ipso jure*; sed tum demum, quando vel cum consensu subditorum id facit, vel longissima consuetudine sive immemoriali præscriptione jus collectandi acquisvit. Sic in *Consuetud. March. ex edit. Scheplizii part. VI. Tit. 12.* **von der Landsteuer** legimus seqq. **Es ist aber die Landschafft/ der Landbethe und steuer befreyet worden A. 1472. durch den Churfürst** Albertum, **ausgenommen 3. Fälle: (1.) wegen geschehener grosser Niederlag/ (2.) wegen eines Land-Krieges/ und (3.) zu Aussteurung der Herren-Fräulein.** Sic quoque Illustrissimo I. Duci H. in investitura jus imponendi collectas pro maritandis filiabus concessum est, & ipsi confirmatum An. 1593. Cum enim eo tempore inter Ducem H. & Status provinciales Ducatus H. controversia hæc ventilaretur, ita rescriptum est: **Und wir vernehmen/ ꝛc. zu geschweigen/ was etwan der Unterthanen verweigerte Erbhuldigung und abgeschlagener Fräulein-Steuer vor gefährliche und der Obrigkeit** præjudicirliche **vorthell und Eingang dem löbl. Hauß** H. **bringen/ und auff die Nachkommen mit sich ziehen möchte; Als haben wir nicht unterlassen wollen. ꝛc.** Vid. plur. *Consil. Marpurg. 35. vol. 3. n. 41.*

XI. Quæ tamen Consuetudo generalis non est, nec proinde ad Juris necessitatem trahenda. Ex quo colligimus, quod, ubi neque consuetudine nec privilegio nec conventione hoc jus introductum est, ibi temere eo uti non possit Magistratus. Id quod patet ex Responso Scabinorum Lipsiens. M. Jul. 1662. ad Consultationem **H. H. M. Graffens zu Stolberg.** P. P. **Haben vor wenig Jahren zwey E. Gräfl. Gn. Baasen und Fräulein von Stolberg/ so E. Gn. im dritten Grad ungleicher linien mit Bluthfreundschafft verwand/ sich verehlichet/ und die älteste Ew. Gr. Gn. Herrn Brudern/ Heinrich Ernst Graffen zu Stolberg/ die jüngste aber Fürst Lebrechten zu Anhalt Plötzcke geheurathet/ darüber gewisse** pacta dotalia **auffgerichtet/ und von E. Gr. Gn. beneben dero Herrn Bruder darum einer jeden 4000. Gfl.** pro dote **dergestalt versprochen/ und solch** quantum **von dero gesambten Unterthanen einzubringen zugesagt/**

worauff auch/ auf beschehenes andeuten/ Graff Heinrich Ernstens Unterthanen ihr antheil abgeführet/ E. Gr. Gn. Unterthanen aber haben sich dessen geweigert/ und daß der Fräulein H. Vatter auff r der gesamten Hand kein Recht gehabt/ sie hätten auch solche Steuren niemahls gewilliget/ uud wären in possessione libertatis, vorgeschützt/ hätten auch von Chur- und Fürstl. Sächß Ober-Hoffgericht zu Leipzig deswegen Inhibirion ausgebracht/ &c. Vid. *Joh. Philip libr. 2. Eccl. 13. n. 5.* Caveat igitur Princeps, ne aliquam innovationem vel violentiam subditis inferat. *l. 23. §. 1. vers.* Caveant. *C. de Agric. & Censit. libr. 11. l. 3. C. de stat. & imag. t. t. C. Ne Rusticus ad nullum offic. libr. 11. l. 10. l. 11. C. de SS. Eccl. t. t. C. Vectigalia novo institui non poss.* Siquidem ante omnia Princeps proprium debet excutere marsupium, reditusque suos ordinarios expendere; quam ad Extraordinarias hujusmodi exactiones deveniat, ne Tyranni speciem præ se videatur ferre, neve plebejorum animos exulceret. Cives enim istis floribus non sunt absimiles, qui leniter contracti suavissimum odorem spargunt; sed si duriusculæ comprimas, odorem adeo insuavem ac capiti noxium diffundunt, ut ex eo facile vertiginem contrahere licear.

XII. Diximus Reges, Principesque superiores hoc jus, si consuetudo ferat, juste exercere posse. *Sed forte aliud observabitur in iis, qui a Principibus feudum, sed absque jure Regalium impetrarunt?* quales Duces, Comites & Barones Germania nostra non paucos numerare potest. Videtur dicendum, quod sic. Quia enim tantum merum & mixtum imperium habent, cujus respectu non nisi voluntaria collecta constituitur, *arg. l. un. C. de Superindict. libr. 10.* non poterunt exigere collectas, nedum extraordinarias. Et refert Bodinus otdinationem Moliens. ubi Carolus IX. Francorum R. vetat Collectas a subditis exigi, additque ejusmodi jura tanquam publica & soli Principi reservata præscribi non posse. Contrarium tamen verius est. Neque opposita ratio quicquam efficiet. Cum, si de jure loquamur, neque Regibus ipsis & Principibus superioribus charitativum hoc subsidium a Vasallis deberi, certum sit. Sæpius enim diximus, ejusmodi Collectas tantum consuetudine vel pactis, vel necessitate urgente, ob Principis forte tenuitatem imponi. *Cic 2. Offic.*

XIII. Hinc complures familias tam in Germania, quam in Italia aliisque locis hac potestate videmus uti. *Boer. decis. 126. n. 2.* in tantum, ut hoc postea per consuetudines & pacta ad Nobiles quoque sit traductum. Et quidem quod Consuetudinem concernit, communis Doctorum regula est: Etiamsi quid jure non valeat, tamen, si de facto observetur, in disputationem vocari non debere. *Joh. Köppen. Decis. 32. n. 18.* Omnis enim hic vis in consuetudine sita est, & ubi hæc consuetudo non est, ibi jus illud locum non habet.

Schulz. Synopf. Inst. Tit. de his, qui sui vel al. verf. Effectus. Sic de se ipso testatur Guido Papa, quod homines villæ suæ S. Albani ipsi dederint 30. florenos, cum filiam suam Franciscam elocasset Nobili Guidoni de Dorgesia. Vid. *Guid. Pap. quæst. 57. n. 3.* Neque dubium est, quin pacto ad id adstringi queant subditi, cum ea pacta, quæ non sunt contra bonos mores, servanda sint *l. 7. § 7. ff. de pact. c. 2. de Supplend. neglig in 6.* Quin imo testatur & cit. *Köppen. d. l.* tale subsidium, quod Baronibus, Nobilibusque fit, in Marchia vocari **Orbede.**

XIV. Quod attinet Principes, Duces & Comites Apanagiatos, **abgefundene / oder verziehene Herren /** eos hæc Consuetudo nil juvat: Quoniam ipsis Lege pragmatica tanta alimoniæ provisionalis assignatio facta est, ut pro dignitate generis vivere possint. Hinc quia a regno sunt segregati, ad exemplum filiarum elocatarum nihil pro se suisque amplius petere possunt. Vid. *Ernest. Gotthmann. Cons. 3. & 4.*

XV. Nova exsurgit quæstio: *An* illis locis, ubi talis mos increbuit, *Collecta salvi debeat tantum pro una filia nuptui danda?* Quod quidem omnino asserendum videbatur, cum odiosa stricte accipi, neque ad casus verbis non expressos extendi debeant. *C. 22. de Elect. in 6.* Sed recte negat hoc *Matth. de afflict. decis. 265.* & reliquis quoque competere filiabus hoc jus nullus dubitat, ex Annalib. Franciæ demonstrans, Philippum Pulchrum pro dote secundæ filiæ Isabellæ, quæ Regi Angliæ nupserat, tributum subditis indixisse. Eodem jure usum Fridericum II. testatur *Ferrer. Addit. ad Guid. Pap. qu. 57. p. m. 66.* Ubi addit hanc opinionem pluribus JCtis & Arrestis Parlamenti Tholos. approbatam esse, sigillatim extare Arrestum pro Domino *de la Brosse* contra subditos suos. Hinc colligo in iis locis ubi ejusmodi consuetudo viget, non obstante priori ratione, pro omnibus filiabus elocandis collectas exigi posse *Matth. Steph. in discurs. Acad. 7. vol. 1. th. 13.*

XVI. Cæterum hoc intelligendum est de prima nuptiarum vice. Nam si filia ad secunda vota transeat, subditi ulterius non conferunt: Sed illa priori dote contenta erit. Fundamentum hujus assertionis est in *l. 89. §. 1. ff. de V. S.* Ex qua lege Dd. regulam conficiunt, sermonem simpliciter prolatum de primo intelligi, s. primo actu finiri. e. g. Si cui res ea conditione legata sit, ut, si eam legatarius perdiderit, heres rursus præstet; hic eam, si forte amissa fuerit, semel præstando liberabitur. *l. 11. §. 18. ff. de Legat. 3.* Qua de re vid. *Goedd. ad d. l. 89. n. 2.* Casus igitur filiæ elocandæ est quidem reiterabilis in personis plurimarum filiarum; non autem unius filiæ. *Steph. c. l.*

XVI. *Quid autem juris, si filia sit Naturalis?* Resp. De jure Can. quo Pater & alere & dotare eam tenetur. *cap. 5. in fin. X. de eo, qui dux. in matr.*

quam

quam poll. eodem beneficio frui videtur filia Illegitima, si Dominus ex suo Patrimonio commode ipsi dotem constituere nequeat. *Schrad. p. 6. cap. 6. n. 102.* A quo tamen alia jura secessum faciunt. Nec male. Concesso enim, dotem hanc alimentorum loco succedere; non tamen exinde sequitur: E. Vasallus dotet. Cum Vasallus alimenta Domino non debeat. Quod ita probo: Si tum, cum Dominus jurato promisit alicui quid solvere, Vasallus non tenetur eum liberare a periculo animæ; multo minus poterit cogi ad liberandum Dominum a periculo Corporis ratione alimentorum. Siquidem animæ hominum quibuscunque rebus præferuntur. *l. 21. in fin. C. de SS. Eccles.* Sed prius est. *2. F. 26. vers. Licet Vasallus* E. & posterius. Quod si vero Vasallus non tenetur Domino alimenta præstare; multo minus exhibebit filiæ, & adhuc minus Illegitimæ. Nec enim ubique cum detrimento suo Domini utilitatem promovere debet Vasallus. Secus est, si consuetudine, conventione aut præscriptione aliud sit introductum. *Godofr. Anton. Disp. Feud. 7. th. 9. tit. g.*

XVII. Quod si vero Pater obierit, relicta filia, filioque successore, quæritur: *An tum pro elocanda sorore filius ad instar Patris subsidium charitativum exigere valeat?* Præsuppositis cæteris requisitis affirmare id non veremur. Mors enim Patris filiæ præjudicio esse non debet; multo minus ipsi auferre favorem, vi cujus ex publica collecta dotem sperare poterat. *Petr. Friderus lib. 2. mandat. cap. 45.*

XVIII. Id dubitationem adhuc recipit: *An hæc consuetudo ad nuptias quoque filii extendi possit?* Affirmandi rationes sunt (1.) quod filius non debeat esse deterioris conditionis, quam filia, (2.) Quod, quemadmodum masculinum includit fœmininum, *l. 2. ff. de V. S.* ita fœmininum in se quoque contineat masculinum. *§. 16. J. de R. D. l. 5. §. pen. ff. de A. R. D. l. 4. §. 1. de Legat. 1. l. 19. ff. de Cond. & dem.* Verum has tanti esse momenti non existimo, ut communem eamque verissimam Dd. sententiam labefactare possint, qua Dominum nihil petere posse pro nuptiis filii constanter asserunt: quoniam tum dotem non expendat, sed accipiat. *Schrad. cap. 5. concl. 79. n. 5.*

XIX. Sunt & aliæ collectæ Extraordinariæ, ad quas Domino Vasallus obligatus est: Siquidem conferre is tenetur pro redemptione Domini, si ab hostibus captus sit: Tenetur ad æs alienum fortasse ex facto & culpa Vasalli vel in ejus commodum contractum: & quæ his sunt similia. Sed eas in præsenti exponere, alienum a nostro instituto est. Nobis enim sufficit, potiora capita pensionis, quæ pro elocanda Principis filia, ab subditis exigitur, non pro materiæ dignitate quidem, pro viribus tamen exposuisse.

XX. Cæterum quæ hac de materia breviter simpliciterque scripsi, ea confido, non plane improbata esse omnibus. Quod si forte quid imperite

 factum,

factum, quod homini commune est, *arg. l. 44. ff. de acqu. poss.* id ut ætatis infirmitati partim, partim vero perexiguo temporis spatio, quod mihi iter meditanti relictum fuit, adscribatur, ab æquo Lectore magnopere contendo.

DEO SIT LAUS ET GLORIA!

COROLLARIA

Ex JURE NATURÆ

Jus naturæ & Gentium differunt.

Ex JURE CIVILI

Pupillus, cujuscunque ætatis sit, sine Tutoris autoritate ne quidem naturaliter obligatur, nisi ubi locupletior factus est. L. 59. de O. & A. *vel ubi dolum commisit.* L. 37. §. 1. in fin. de minor. *vel ubi actio ex re venit.* L. 46. de O. & A.

Pactum Creditorum plurimum præjudicat privilegiatis. L. 7. §. ult. L. 8. sequ. ff. de Pact.

Ex JURE CANONICO

Juramentum, quod sine dispendio salutis æternæ servari potest, servandum est. c. cum contingat. 28. X. de Jurejur.

Juramentum contra bonos mores non est obligatorium. c. 58. de R. J. in 6to.

Ex JURE FEUDALI

Vasallus regulariter de re feudali testari nequit. 1. F. 8. cap. 1. *Filius naturalis ad successionem feudi non admittitur.* 2. F. 26. §. naturales.

Ex JURE SAXONICO

Jure Saxonico non nisi duæ habentur species præscriptionum: una Annalis binnen Jahr und Tag/ *altera Tricennalis*, binnen dreysigk Jahr/ Jahr und Tag. Land R. lib. 1. art. 28. & 29.

JOHAN-